

Varuförsörjningen har genom upphandling valt sortiment för förskrivning av inkontinenshjälpmedel vid urin/tarminkontinens och urinretention i Landstingen Dalarna, Västmanland och Uppsala län med tillhörande kommuner. Upphandlingsperiod: 2016-01-01 - 2018-12-31 med möjlighet till förlängning ett år. Följande personer ingår i upphandlingsgruppen för avtalsuppföljning

Upphandlare Varuförsörjningen i Uppsala:

Lina Cheung telefon: 018: 611 66 35 lina.cheung@lul.se
www.varor.lul.se

Samordnare för rådgivning och sortimentsfrågor

Inger Blomgren, LD Hjälpmedel, Dalarna
Tel. 0243-49 78 39 inger.blomgren@ltdalarna.se
www.ltdalarna.se/inkontinens

Merima Palic, Inkontinenssamordnare,
Hjälpmedelscentrum, Region Västmanland
Tel. 021-174637 merima.palic@regionvastmanland.se
<https://regionvastmanland.se/vardgivare/behandlingssod/hjalpmedel/inkontinens/>

Ann-Sofie Gullö, Hjälpmedelscentralen, Hälsa och rehabilitering, Region Uppsala.
Tel. 018-611 76 41 ann-sofie.gullo@regionuppsala.se,
www.lul.se/inkontinesfragor

Materialkonsulent urologi

Monica Sundberg, Varuförsörjningen.
Tel. 023-49 01 32 monica.e.sundberg@ltdalarna.se

Referensgrupper

Referensgrupper bestående av sakkunniga representanter i de olika länen har också deltagit i upphandlingsarbetet. Nationella utvärderingskriterier har använts vid val av inkontinenshjälpmedel. Stor hänsyn har tagits till gällande miljöaspekter och hygienkrav.

Bestämmelser om hjälpmedel vid urin/tarminkontinens och urinretention.

Vårdprogram och förskrivarstöd

Det är av största vikt att förskrivning av inkontinenshjälpmedel föregås av noggrann utredning och bedömning av bakomliggande orsaker, se lokala vårdprogram och förskrivarstöd på respektive läns hemsidor. Hjälpmedel utprovas, förskrivs och följs upp individuellt som komplement till annan behandling. Provförpackning kan beställas kostnadsfritt från leverantörerna. Kontakt-uppgifter till leverantörerna, se sist i katalogen eller i Guideportalen.

Rådgivning och sortimentsfrågor

För information om förskrivning och sortiment av inkontinenshjälpmedel kontakta samordnaren i ditt län. Se även information på respektive läns hemsida:
www.ltdalarna.se/inkontinens
www.lul.se/inkontinensfragor
www2.ltv.se

Bestämmelser om hjälpmedel vid urin/tarminkontinens och urinretention.

Vem kan få hjälpmedel ?

Personer med urin/tarminkontinens samt urinretention som:

- har ett påvisat och varaktigt behov av inkontinenshjälpmedel (se vårdprogram och förskrivarstöd)
- bor enskilt eller i särskilt boende (ej inlagd för vård på sjukhus)

Förskrivning till barn

Förskrivning till barn kräver fördjupad kunskap och noggrann utredning av bakomliggande orsaker. I de fall barnets sjukdom eller funktionsnedsättning medför en ökad förbrukning av blöjor, kan förskrivning ske av den uppskattade merförbrukningen, se lokala riktlinjer.

Enures /sängvätning

Behandling av primär nattenures inleds vanligen vid 6 års ålder. Vid sviktande behandling rekommenderas endast förskrivning av inkontinenshjälpmedel (i första hand tvättbaralakansskydd) som ett komplement till adekvata behandlingsåtgärder.

Vem får förskriva inkontinens hjälpmedel?

Verksamhetschefen vid förskrivande enhet utser behörig

förskrivare. Läkare, sjuksköterskor, barnmorskor, fysioterapeuter/sjukgymnaster kan vara förskrivare med särskild kompetens inom området (se SOSFS 2008:1).

Förskrivarens ansvar

Att följa förskrivningsprocessen utifrån den enskildes behov, samt att vara uppdaterad inom upphandlat sortiment och beställningsrutiner så att förskrivning sker på ett kostnadseffektivt sätt.

Förskrivaren ansvarar för uppföljning av förskrivna hjälpmedel.

Specialistsortimentet

Vissa inkontinenshjälpmedel kräver specialistkompetens för utredning, utprovning, instruktion till användaren i hantering av hjälpmedlet samt uppföljning av detta sortiment. Uroterapeuter och tarm/stomiterapeuter beställer dessa hjälpmedel efter förskrivning/ordination av läkare.

Prisuppgifter i PDF katalogen

De priser som presenteras i katalogen gäller per den 22 april 2016. Priserna i katalogen skall användas enbart för att få en indikation av prisläget, dvs små marginella prisavvikelser kan förekomma.

De korrekta priserna kommer hela tiden synas i Guide.

Lagar och författningar

Läs om de viktigaste bestämmelserna vid hjälpmedelsförskrivning

www.riksdagen.se
www.lagrummet.se

SFS 1982:763 Hälso- och sjukvårdslagen (HSL 3c §, 18 b §, 26 a §§)

SFS 1993:584 Lag om medicintekniska produkter

SFS 1993:876 Förordning om medicintekniska produkter

SFS 2002:160 Lag om läkemedelsförmåner m.m.

SFS 2008:355 Patientdatalag

SFS 2010:659 Patientsäkerhetslagen

SFS 2014:821 Patientlag

Författningar

www.socialstyrelsen.se

SOSFS 2007:10 (M och S) Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering

SOSFS 2008:1 Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården

SOSFS 2008:14 (M) Informationshantering och journalför-

ring i hälso- och sjukvården

SOSFS 2011:9 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Inkontinenshjälpmedel utan förskrivning

Personer som efter utredning inte är berättigade till förskrivning av inkontinenshjälpmedel får köpa sina hjälpmedel själv. Exempel på sådana kan vara: hygienunderlägg, fixeringsbyxor, absorberande inkontinenshjälpmedel att användas "för säkerhets skull".

Följ lokala anvisningar för sopsortering

Inkontinenshjälpmedel får inte spolas ner i toaletten.

Urinpåsar
tömmas
användning.
hjälpmedel
sluten plast-

ska
efter
Använt
läggs i för-
påse.

Absorberande produkter används främst för uppsamling av urin, för detta krävs bland annat att produkten har god absorptionsförmåga. Produkterna finns i varierande storlekar och modeller anpassade för olika former av urinläckage.

En del av de absorberande produkterna är mer lämpade för avföringsläckage. I detta sammanhang är absorptionsförmågan inte det viktigaste. Det väsentliga är att skyddet är tillräckligt långt och kan samla upp avföringen.

För bästa handhavande och fixering av produkten se respektive leverantörs produktinformation.

Absorberande produkter består av:

- **Ytskikt** närmast kroppen, består av ett non-woven material som snabbt ska släppa igenom urinen så att ytan känns torr.
- **Fördelningsskikt**, som har till uppgift att snabbt fördela och leda ner urinen i produkten.
- **Absorptionsskikt**, som består av cellulosafluff och superabsorbenter vilkas funktion är att suga upp och behålla urinen. Superabsorbenterna förhindrar även uppkomst av dålig lukt.
- **Spärrskikt** av plast, som ska förhindra genomvätning. Spärrskiktet kan vara av andningsbart material, vilket bidrar till att värme och fukt ventileras ut från skyddet. Detta minskar risken för att hudirritation uppstår.

- **Läckagebarriärer** förhindrar sidoläckage när urinen kommer snabbt eller i stor mängd.
- **Fästanordningar** kan bestå av tejp, klisterremsa eller kardborrband.
- **Våtindikator** finns på produkterna i de högre absorptionsklasserna.

Absorptionskapacitet

Den teoretiska absorptionskapaciteten är blöjan eller inkontinensskyddets maximala absorptionskapacitet. För att få fram den teoretiska absorptionsförmågan finns olika tester. Absorberande produkter i denna pärm är testade enl. Rotwell metoden ISO 11948-1 utförda vid ett enligt EN 45001 ackrediterat laboratorium. Vi uppskattar att den praktiska absorptionsförmågan utgör en tredjedel av den teoretiska. Observera att den praktiska absorptionsförmågan inte ger någon beskrivning av produktens funktion praktiskt, t ex. läckage säkerhet, komfort etc. Den säger inte heller något om hur produkten är konstruerad eller hur blöjan eller inkontinensskyddet fixerats. Därför är individuell utprovning mycket viktig. Måttangivelser, se Treklövers produktkatalog.

Flergångs absorberande hjälpmedel

Tvättbara hjälpmedel (lakansskydd, madrasskydd, sittskydd, inkontinensbyxor) ska tvättas innan användning för att aktivera absorptionsförmågan.

Med en individuellt utprovad absorberande produkt och en god fixering bör urinläckage utanför skyddet förhindras.

Till de mindre skydden bör i första hand egen kalsong eller trosa användas för att fixera skyddet.

Till de större skydden som saknar tejpar, klisterytor eller kardborreband krävs en väl utprovad egen Trosa/kalsong eller fixeringsbyxa för att undvika sidoläckage.

För rätt storlek på fixeringsbyxa tas mått enligt leverantörens produktbeskrivning.

Skyddsbyxa vid bad

Skyddsbyxans syfte är i första hand att undvika avföringssläckage ut i vattnet i samband med bad. Skyddsbyxan är tänkt att användas under egna badkläder.

Några droppar urin upp till enstaka urinportioner kan aldrig förhindras att läcka ut i bassäng. Avföringsvanor och rutiner bör ses över inför förskrivning av badbyxor för att undvika läckage i bassäng.

I offentliga badanläggningar utförs dagliga kontroller av vattnet för att upptäcka eventuell bakterietillväxt.

Dessa produkter är främst till för att skydda sitt- och sängmöbler.

Med dagens höga kvalitet på absorberande produkter och fixeringar samt med noggrann individuell utprovning bör behovet av hygienunderlägg och lakanskydd kunna minskas.

Det finns engångs- och flergångsskydd. I första hand rekommenderas förskrivning av flergångsskydd.

Vid utprovning beaktas trycksårsförebyggande åtgärder, eventuellt i samverkan med arbetsterapeut.

Tappningskatetrar används för enstaka tömning av urinblåsan eller vid Ren Intermittent Katetrisering (RIK), en behandlingsmetod för patienter med blåstömningssvårigheter.

Ren Intermittent Dilatation (RID) används som behandling hos patienter med urinerörsförträngning. Behandlingen utförs efter läkarordination och ska journalföras.

Tappningskatetrar finns:

- Utan beläggning/plastkateter (bör användas med glidgel)
- Rund flexibel/kulformad spets
- Med glidgel bipackat
- Med hydrofil beläggning utan vätska
- Med hydrofil beläggning och vätska (vid särskilda behov)

Alla typer av katetrar förskrivs i samråd med läkare.

Kateter med hydrofil beläggning ska blötläggas i vätska för att få en glatt yta i minst 30 sekunder före användandet. I annat fall sugas vätska och fukt upp från urineröret och katetern kan bli svår att dra ut igen.

Katetrar av PVC eller POBE påverkas av temperaturväxlingar, vilket innebär att i kyla blir produkten stelare och i värme mjukare. Detta innebär att vissa hydrofila katetrar påverkas av blötläggningssvåtskans temperatur.

Kateterspets:

- Nelaton - rak rundad
- Tiemann - böjd avsmalnande
- Rund flexibel/kulformad spets

I normalfallet används en kateter med nelatonspets. Vid katetriseringssvårigheter hos pojkar och män kan annan typ av kateterspets användas. Katetergrovlek anges i Ch (Charrière).

Måttet anger kateterns yttre omkrets och säger inget om innerlumenstorlek. Alla typer av katetrar förskrivs i samråd med läkare.

Vanliga katetergrovlekar:

- Ch 8 - 10 till små barn
- Ch 12 - 14 för yngre barn och tonåringar
- Ch 12 - 18 kvinnor och män

En grövre kateter glider lättare förbi ojämnheter i urinrörets slemhinna och tömmer urinblåsan snabbt och med bättre turbulens. Detta gör att grumligheter och bottensats lättare följer med ut. En kateter ska inte vara grövre än att den med lätthet går att föra in genom urinrörsmynningen.

Om en tunn kateter används finns risk att den följer blåsans form och kan "slå knut" på sig själv.

Kateterlängder:

- 7-20 cm, flickor och kvinnor
- 30-40 cm, pojkar och män.

Utprovning och uppföljning ska alltid ske i dialog med patienten. Alla typer av katetrar förskrivs i samråd med läkare.

Vid utprovning av kateter måste förskrivaren kontrollera att blåstömningen blir optimal med vald kateter. Detta görs lämpligast med bladderscan, i undantagsfall med tappningskateter.

*Specialistsortiment

Patienterna skall skötas av specialistenheterna inom länssjukvården. De har ansvar för ordination, utprovning, förskrivning och uppföljning. Produkterna skall således förskrivas från specialistvården.

Förskrivning och uppföljning av denna behandling skall inte överföras till primärvård och kommun.

Kvarliggande katetrar, KAD

Indikation för användning av kvarliggande kateter är urinretention. Endast i undantagsfall bör metoden användas vid urininkontinens. Inläggning av kvarliggande kateter får endast ske efter läkarordination och ska journalföras. Datum för insättande, behandlingstidens längd, bytesintervall, kateterns material, Charrière och vad kuffen är fylld med samt hur många milliliter ska dokumenteras.

Kvarliggande kateter kan placeras uretralt eller suprapubiskt.

Katetergrovlek anges i Ch (Charrière). Måttet anger kateterns yttre omkrets och säger inget om innerlumens storlek.

Vanliga katetergrovlekar

- Män Ch 14-16
- Kvinnor Ch 12-14

Kateterlängd

- Män 40 cm
- Kvinnor 20-40 cm

Kateterspets:

- Nelaton, rak rundad
- Tiemann, böjd avsmalnande

Katetermaterial:

- Latex med hydrogelbeläggning

Kateterkärnan är av latex med in- och utvändig hydrogelbeläggning. Grundmaterialet latex är mjukt och eftergivligt. Den hydrogela beläggningen binder vätska från Urinrörets slemhinna och ger en glatt yta. Detta minskar friktionen mot slemhinnan och gör att avlagringar inte fäster så lätt på kateterytan.

•Silikon

Katetern är genomgående av silikon, ett vävnadsvänligt icke allergent material som har en viss resistens mot konkrementbildning. Jämfört med katetrar av latex är katetrar av silikon något styvare och mindre eftergivliga. Silikonkatetern har en tunn katetervägg vilket medför att dess innerlumen är större än på ytbelagda latexkatetrar.

• Latex med silikonelastomer

Innerkärna av latex, ytbehandlad med silikon vilket gör att latex inte kommer i kontakt med patientens slemhinna

Se rekommendationer för respektive kateter gällande kuffvätska (sterilt vatten alternativt glycerinlösning) samt kvarliggandetid.

Ballongen på silikonkatetrar är känslig för vassa konkrement och kan lätt punkteras. Den är därför inte lämplig till patienter med ökad risk för stenbildning.

För att fylla ballongen används:

- Till silikonkatetrar - glycerin
 - Till övriga material - sterilt vatten
- Se leverantörens anvisningar.*

Ballongväggen är genomsläpplig för vätskor åt båda hållen, så kallad diffusion. Glycerinlösning används för att undvika diffusion ut genom ballongen. Observera att diffusion av urin även kan ske in i ballongen vilket medför att ballongen kan innehålla mer än den insprutade glycerinmängden.

Kontrollera därför att kuffen är ordentligt tömd innan katetern dras ut.

Silikonkateter vars ballong är fylld med sterilt vatten ska regelbundet kontrolleras så att vätskan inte har diffunderat ut.

Bytesintervall

Hur ofta en kvarliggande kateter ska bytas är individuellt. För att ta reda på hur patienten reagerar på katetermaterialet bör första bytet göras inom 4-6 veckor. Tid för nästa kateterbyte avgörs utifrån mängden konkrement på katetern och i urinen.

Maximal rekommenderad inneliggande tid, se respektive leverantörs produktinformation.

Urindroppssamlare kan användas av män med okontrollerade små till stora urinläckage. Produkterna finns med olika omkrets, längd och bredd på häftytan.

Det är viktigt med individuell utprovning.

För rätt storlek

- Mät penis vid penisroten i avslappnat tillstånd
- Använd mätsticka eller måttband

Vad ska man tänka på vid applicering/ borttagande

- Om möjligt, låt patienten ligga på sidan i sängen, sitta eller stå upp - inte ligga på rygg då tyngdlagen försvårar appliceringen.
- Urindroppssamlare appliceras enligt medföljande bruksanvisning
- Använd inte tvål med återfettningsmedel
- Använd inte puder eller salvor
- Raka eller klipp bort pubishår runt penis som annars kan fastna i häftan

- Urindroppssamlaren ska ej ligga an mot ollonet.

Se till att det finns ett utrymme på 1,5 cm mellan urindroppssamlaren och ollonet

- Krama försiktigt urindroppssamlaren runt penis så att det fäster ordentligt
- Dra i urindroppssamlaren och kontrollera att den sitter fast
- Urindroppssamlaren ska rullas av för att undvika slitage på huden
- Variera fastsättningen då och då
- Lufta huden när tillfälle ges
- Om hudirritation uppstått prova annan produkt

Urinuppsamlingspåsar

Urinuppsamlingspåsar används tillsammans med katetrar eller urindropsamlare. De finns i olika utföranden och material. 1,5 liters påsar och större är avsedda att användas av rullstolsburna eller sängbundna personer.

Benburna påsar finns från 350 ml och uppåt. Tömbara påsar är att föredra eftersom infektionsrisken minskar med ett slutet system. De kan dessutom vid behov kopplas ihop med en större påse på natten. Tömbara påsar kan användas i flera dygn och blir på så sätt dessutom billigare i det långa loppet. Påsen byts vid behov, vanligen efter 5-7 dagar och då oftast på grund av luktproblem. Samtliga påsar är försedda med backventil. På en del påsar kan slanglängden justeras.

En del benburna påsar har kammare vilket ska ge en bättre passform och minska skvalpljuden. En benburen påse fästs med fördel på underbenet eftersom det underlättar flödet. Påsarna kan fästas med olika typer av band eller påsar.

Urinuppsamlingspåsen fästs först mot benet och därefter kopplas konektern ihop med urindropsamlaren eller kate-tern. Tänk på att påsen blir tung när den är fylld och välj upp fästningsanordning därefter.

Urinuppsamlingskärl

Urinflaskor är ofta bortglömd produkt. För den enskilde patienten är flaskan ett utmärkt alternativ som bibehåller värdigheten såvida patienten kan hantera den på lämpligt sätt.

Avföring - och urinstoppande hjälpmedel

Stjärnmärkta produkter

Patienterna skall skötas av specialistenheterna inom länssjukvården. De har ansvar för ordination, utprovning, förskrivning och uppföljning. Produkterna skall således förskrivas från specialistvården.

Förskrivning och uppföljning av denna behandling skall inte överföras till primärvård och kommun.

* Specialistsortiment

Barnblöjor Allt-I-Ett

BAMBO NATURE MINI (3-6 KG)	190 ml
BAMBO NATURE (5-8 KG)	231 ml
BAMBO NATURE (7-18 KG)	260 ml
BAMBO NATURE (12-22 KG)	321 ml
BAMBO NATURE XL (6-30 KG)	368 ml
LIBERO COMFORT FIT 7	370 ml

Barnblöjor Allt-I-Ett byxa

LIBERO UP&GO 4	274 ml
LIBERO UP&GO 5	266 ml
LIBERO UP&GO 6	293 ml
LIBERO UP&GO 7	304 ml
LIBERO UP&GO 8	548 ml
LIBERO SLEEP TIGHT 9	351 ml

Bälteskydd

LIBERO SLEEP TIGHT 10	411 ml
TENA FLEX PLUS S	514 ml
TENA FLEX PLUS M	604 ml
TENA FLEX PLUS L	681 ml
TENA FLEX SUPER M	750 ml
TENA FLEX SUPER L	831 ml
TENA FLEX PLUS XL	847 ml
ATTENDS FLEX 10 S	836 ml
ATTENDS FLEX 10 L	1304 ml

ATTENDS FLEX 10 XL

1306 ml

Allt-I-Ett byxa

Abs.kap >500 ml

TENA PANTS DISCREET M	268 ml
TENA PANTS DISCREET L	272 ml
MOLICARE MOBILE XS	429 ml
MOLICARE MOBILE S	428 ml
MOLICARE MOBILE LIGHT M	322 ml
MOLICARE MOBILE LIGHT L	380 ml
MOLICARE MOBILE LIGHT XL	383 ml
ATTENDS PULL-ONS 5 XXS	403 ml

Abs.kap 500-900 ml

MOLICARE MOBILE SUPER S	555 ml
MOLICARE MOBILE M	521 ml
MOLICARE MOBILE L	571 ml
DRYLOCK DAILEE PANT PLUS M	600 ml
MOLICARE MOBILE XL	621 ml
ABRI-FLEX 3 L	836 ml
TENA PANTS MAXI M	836 ml

Abs.kap >800 ml

Allt-I-Ett skydd

MOLICARE PREMIUM SLIP EXTRA S	491 ml
MOLICARE PREMIUM SLIP EXTRA M	573 ml
MOLICARE PREMIUM SLIP EXTRA PLUS XS	455 ml
ATTENDS SLIP REGULAR 10 S	738 ml
MOLICARE PREMIUM SLIP SUPER M	791 ml

Absorptionskapacitet i ml=praktisk absorptionskapacitet= ca 1/3 av Rothwell

MOLICARE PREMIUM SLIP EXTRA M	573 ml
MOLICARE PREMIUM SLIP EXTRA PLUS XS	455 ml
ATTENDS SLIP REGULAR 10 S	689 ml
MOLICARE PREMIUM SLIP SUPER M	791 ml

Abs.kap 800-1300 ml

MOLICARE PREMIUM SLIP SUPER L	890 m
MOLICARE PREMIUM SLIP SUPER PLUS L	1027 ml
TENA SLIP MAXI M	1060 ml
ABRI-FORM 2 XL	1122 ml

Vuxenskydd för fixering i byxa

Abs.kap >100 ml

TENA LADY ULTRA MINI	32 ml
TENA LADY ULTRA MINI PLUS	42 ml
ATTENDS SOFT 1 MINI	65 ml
ATTENDS SOFT 1 MINI LONG	76 ml
ABRI-SAN PREMIUM 1	67 ml
ABRI-SAN PREMIUM 1A	66 ml
TENA LADY MINI PLUS	77 ml

Abs.kap 100-500 ml

TENA LADY NORMAL	102 ml
ABRI-SAN PREMIUM 2	114 ml
ATTENDS SOFT 2 NORMAL	117 ml
ABRI-SAN PREMIUM 3	158 ml
ATTENDS SOFT 3	217 ml
ATTENDS SOFT 3 EXTRA PLUS	165 ml
TENA LADY EXTRA PLUS	205 ml
ABRI-SAN PREMIUM 4	256 ml
ATTENDS SOFT 4 SUPER	283 ml
ABRI-LIGHT SUPER	294 ml

TENA LADY SUPER	313 ml
TENA COMFORT NORMAL	376 ml

Abs.kap 500-1100 ml

TENA COMFORT PLUS	548 ml
ATTENDS CONTOURS 7	615 ml
TENA COMFORT EXTRA	615 cm
TENA COMFORT SUPER	804 ml
TENA COMFORT MAXI	995 ml
ATTENDS FOR MEN 1	39 ml
ATTENDS FOR MEN 2	72 ml

Herrskydd fixering i byxa

TENA MEN NIVÅ 1	96 ml
MOLIMED FOR MEN ACTIVE	122 ml
ABRI-MAN FORMULA 1	168 ml
MOLIMED MIDI	151 ml
TENA MEN NIVÅ 2	171 ml
ATTENDS FOR MEN 3	194 ml
MOLIMED FOR MEN PROTECT	206 ml
TENA MEN NIVÅ 3	245 ml
MOLICARE FORM EXTRA PLUS MEN	767 ml
ABRI-MAN FORMULA 2	217 ml

Inkoskydd flergångs abs byxa

ATTENDS FOR MEN 4	238 ml
LADY BASIC	60 ml
BOXER BOYS SVART/GRÅ ALLA STRK	75 ml
ROSE VIT ALLA STRL.	60 ml
BOXER HERRBYXA SVART/GRÅ ALLA STRL.	135 ml